

Francija. — Vlada je zahtevala od poslanske zbornice poseben kredit za zastopstvo Francije pri kronanju ruskega carja. Zbornica je ta kredit dovolila. — Republikanski predsednik Faure potuje sedaj po južni Franciji. Prebivalstvo ga navdušeno pozdravlja. Posebno lepo je bil sprejet v Lyonu. Predstavljajo se mu povsod deputacije zastopov itd. Zasledujejo pa tudi anarhisti Faurea na njegovem potovanju. Policija vestno pazi na vse. Aretovala je že več osob, pri katerih se je našlo sunljivo orožje.

Italijani v Afriki. — Dasi uradna poročila vedo povedati o vspehih italijanske vojske v Afriki, vendar je resnica, da Italijanom jako slaba poje v Afriki. Italijanska vlada dela vsega tega krivega generala Baratierija, katerega bodo baje odpoklicali. Na njegovo mesto pride Baldissera, ki menda dobro pozna afriške razmere. Pred svojim časom so tako hvalili Baratierija, zdaj ga pa zaničujejo. Res pa je, da je le vlada sama kriva neuspehov v Afriki. Prepozno je poskrbela za red v Abesinijo. Zdaj pošljejo baje še 50.000 vojakov v Afriko. Koliko denarja to gre in uboga Italija naj daje za Afriko, ko ima doma sto potreb. Res daleč so zašli vladni mogotci italijanski s to afriško zadevo. — Najnovejša poročila ravno vedo povedati, da so bili Italijani močno tepeni. Laška vojska je morala zapustiti svojo pozicijo. Bilo je ubitih in ranjenih mnoge vojakov.

Obrtnija.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani.

Javne seje trgovske in obrtniške zbornice so se dne 28. febr. t. l. pod predsedstvom gosp. zborničnega predsednika Ivana Perdana in o navzočnosti vladnega zastopnika gosp. c. kr. deželne vlade svet. dr. pl. Rülina udeležili nastopni gg. zbornični svetniki: Ivan Baumgartner, Ivan Dogan, Oroslav Dolenc, Franc Hren, Anton Klein, Franc Kollmann, Alojzij Lenček, Karol Luckmann, Franc Omersa, Vaso Petričič, Josip Rebek in Avgust Skaberne.

Zbornični predsednik otvori sejo, pripomni, da so odsotni gospodje zbornični svetniki opravičili svojo odsotnost in imenuje overovateljema zapisnika današnje seje zbornična svetnika Franca Hrena in Karola Luckmanna.

I. Zapisnik zadnje seje se odobri.

II. Zbornični predsednik naznani, da je došlo na zbornico nastopno pisanje Nj. prevzvišenosti g. c. k. železniškega ministra Emila vitez Guttenberga: Od Nj. c. in kr. Apostoljskega veličanstva po Najvišjem lastnoročnem pismu z dne 17. januarja t. l. železniškemu ministrom imenovan, prevzel sem z današnjim dnevom najmilostneje mi izročeno službo. Usojam se o tem čestito zbornico obveščati in jo zagotavljam, da bom v svoji službi vedno največjo pozornost obračal na važne gospodarske interese, katere imajo na prometnem polju varovati trgovske in obrtniške zbornice. Ob jednem se na-dejam, da me bo pri tem poslu uspešno podpirala čestita zbornica.

Zbornica vzame to obvestilo z odobravanjem na znanje in bo z največjo radovoljnostjo zmirom pripravljena, na njo stavljenim zahtevam po svojih najboljših močeh ustreči.

Nadalje zbornica vzame na znanje, da je vis. c. kr. trgovsko ministerstvo z ukazom z dne 16. jan. 1896, št. 843, odobrilo zbornični proračun za l. 1896.

Zbornični predsednik naznani nastopni ukaz Nj.

Prevzvišenosti gosp. železniškega ministra: Reševaje ulogo z dne 29. oktobra 1895, št. 1762, s katero je čestita zbornica priporočilno predložila prošnjo več občin za uvedbo lokalnega vlaka mej Ljubljano in Trstom, se čestiti zbornici naznanja, da južna železnica z ozirom na zelo neugodni čas odhoda in dohoda v Trst (ob 4. uri zjutraj, oziroma ob 1. uri ponoči) uvedbi lokalnega vlaka mej Ljubljano in Trstom na ta način, kakor predlagajo interesentje, ne more pripisovati vrednosti.

Pripravljena pa je južna železnica uvesti s 1. majem 1896 po jeden nov vlak mej Ljubljano in Št. Petrom. Jeden teh vlakov bo odhajal iz Št. Petra ob kaki 6 uri 30 min. zjutraj in ob kaki 8 uri 50 min. dopoldne prihajal v Ljubljano, nasprotni vlak pa bo odhajal iz Ljubljane ob kaki 7 uri 30 min. zvečer in prihajal v Št. Peter ob kaki 10 uri zvečer. Zadnje imenovani vlak dobi pri tem v Št. Petru še zvezo z osobnim vlakom št. 808 (Št. Peter-Reka), s čimur se pridobi nova in ugodna zveza v razmerji Ljubljana-Reka, ker je prihod v Reko ob 12 uri 25 min. ponoči.

Ker se je železniškemu ministerstvu od poklicane strani naznanilo, da se bo s to privolitvijo južne železnice željam interesentov večinoma ustreglo, ministerstvo za zdaj ne bo več s to zadevo bavilo. Zbornica vzame to naznanilo odobravaje na znanje.

(Dalje sledi.)

Zakon

z dne 17. januarja 1896. l., o pospeševanju nižje vrste železnic.

§ 1. Izvršitev tistih za javni promet določenih železnic nižje vrste (lokalnih železnic, sekundarnih železnic, vicinalnih železnic, malih železnic in dr. t.), katerih potreba ali hasnovitost je s stališča deželnih koristij brez-dvojbeno, glede katerih pa je vendar dokazano, da deležniki (zlasti okraji, občine in zasebniki) niso v stanu do cela pripraviti vseh potrebnih novčnih sredstev, sme dežela pospeševati ali

a) s tem, da prevzame poroštvo za letni čisti donos v zagotovilo največ štiriodstotnega obrestovanja in v dopustilni dōbi po načrtu izvršenega poplačila tistega dela napravne glavnice dotične železnice nižje vrste, ki se pripravi z izdajanjem prednostnih obveznic (železničnih zadolžnic) ali z najetjem hipotekarnega posojila ali

b) s tem, da dá posojilo, ki se knjižno zagotovi, z največ 4 odstotki obrestuje in v dopustilni dōbi poplača, eventualno proti poplačilu v prednostnih obveznicah, v obeh slučajih do visokosti sedemdesetih odstotkov od deželnega odbora (§ 20.) priznanih stroškov za gradnjo;

c) s tem, da dá prispevke à fonds perdu, jedenkrat plačuje glavnico, ali pa v letninah (anuitetah).

Razven tega se sme dežela po obstoječih posebnih razmerah pri dobavi glavnice za takšne železnice nižje vrste udeležiti tudi s tem, da ista ali dá poroštvo za čisti donos v zmyslu določila pod lit. a) glede prednostnih akcij, ki se izdado v popolnilo stroškov za gradnjo, z največ štiriodstotno zamudno dividendo oskrbe in med dopustilno dōbo razdolže, ali pa da ista prevzame prednostne, oziroma osnovne akcije po polni nominalni vrednosti.

na Francosko. Poraz v Afriki je izpodmaknil tla Crispijevi vladi, katere niso mogli omajati niti sicilijanski nemiri, niti sleparije pri bankah. Sedaj je Crispi odstopil in prišel je na krmilo Rudini.

Poraz v Afriki mora jako ponižati vrednost italijanskega zavezništva in bode zatorej vplival na vpliv evropske politike. Nemčija in Avstrija sedaj vesta, da se na Italijo dosti zanašati ne smeta. Ozreti se ima po drugih zvezah. Velik udarec je pa dobila iredenta na Tirolskem in Primorskem. Dosedaj so se vedno nadejali avstrijski Italijani, da jih pride kedaj rešiti Italija, a po tem porazu bodo pač morali spoznati, da je to upanje jako goljufljivo. Morda naposled le avstrijski Italijani se tudi spametujejo, da ne bodo več svojih pogledov obračali le v kraljevski Rim.

Politični pregled.

Državni zbor bode do Velike noči rešil k večjemu budget. volilna reforma bode pa že morala počakati do po Velike noči. Živahna je bila razprava o budgetu finančnega ministerstva. Več govornikov je slikalo v kaj črnih barvah položaj kmetijskega stanu. Dr. Scheicher je rekel, da se kmetom slabše godi, kakor cestnim pometačem. Zahrevali so, naj se zemljiški davek znatneje zniža. Finančni minister seveda o znižanju davkov ne mara ničesar slišati. Njemu bi bilo ljubše, ko bi mu poslanci povedali za kak nov vir davkov, kateri bi pa seveda ne smel obremeniti Galicijo. Po Veliki noči bode zbor zboroval najbrž do srede, ali pa še celo do konca maja, kakor bode ravno potreba. Vlada želi, da bi se pomladi rešilo še več važnih zakonov. Nekateri poslanci priganjajo, da bi se rešila tudi davčna reforma, a vladi pa se s to predlogo nič posebno ne mudi, ker bi se ž njo bogatinom naložil davek. Za kaj takega ministri nimajo pravega smisla.

Volilna reforma. — V odseku se volilna reforma kaj gladko rešuje. Poslanci stavljajo celo vrsto nasprotujočih si prememb. Vlada pa vse take premembe zavrača in to s tako odločnostjo in osornostjo, kakor dosedaj še ni govoril noben minister s poslanci. Posebno se iz vsake Badenijeve besede da posneti opomin, če vsemu ne pritrdijo, pa vse razžene. To pa ima na odsekove člane grozen vpliv, mnogi namreč le predobro vedo, da jih po novih volitvah ne bode več v zbor, zato pa vsekako žele, da se državnemu zboru vsaj sedanje obdobje kako ne prikrajša. Tako so mnogi zahtevali za novo kurijo direktnih volitev, mej drugim tudi poslanec Klun, a so se udali, ko je jim grof Bradeni na kratko, a kaj jasno povedal, da vlada spremembe ne dopušča.

Protisemitska zmaga na Dunaju. — V prvem razredu so pri volitvah na Dunaju celo štiri mandate pridobili. V novem mestnem zastopu bode 96 protisemitov in 42 liberalcev. Vladi je ta izid jako nepovoljen. Nadejala se je, da vsaj uradniki in učitelji ne bodo glasovali več proti vladi, a se je varala. Nič ni pomagalo, da je grof Badeni obetal povišanje plač. Pomenljivo je pa vsekako, kar o tej zmagi pravi „Sonn- und Montagszeitung“. Ta list pravi, da to ni zmaga krščanskih socialstov, kajti dunajski uradniki niso krščansko-socialni, temveč nemško-narodni. Sedaj gre le v klasje, kar je Schönerer sejal. Schönerer je mej dijake zasejal nemško-narodno in protiavstrijsko mišljenje, in sedaj so tisti dijaki uradniki in učitelji postali. Vsekako je mogoče, da to ni brez jedra. Sedaj se zopet vse poprašuje, če bode dr. Lueger dunajski župan. Vladni listi priporočajo protisemitom, naj volijo koga drugega, kajti dr. Luegerja vlada ne bode predložila v potrjenje, a najbrž se protisemitje za ta nasvet ne bodo dosti zmenili.

Bolgarija. — Najnovejša poročila vedo povedati, da je turški sultan že podpisal dotično listino, s katero se na podlagi berlinske pogodbe prizna princ Ferdinand knezom Bolgarije. Knez se poda najbrže sam v Carigrad, da sprejme od sultana to zanj toli važno listino. S tem bi bil Ferdinandu utrjen knežji prestol v Bolgariji. Upati je, da se bo pod njegovo pripoznano vlado razvijala mirneje in ugodneje prej tako nemirna Bolgarija.

Kuba. — Španija je sila nevoljna nad ameriškimi Zjedinjenimi državami, ker so te oficijelno priznale vstaje za pravo vojujočo se vlast na Kubi, češ, vstaška četa bojuje se za se kot redna vlada proti Španjcem. Temu španjska vlada odločno oporeka rekoč, da vstašem ne gre ta pravica. Sklenila je z vso silo udušiti upor na Kubi in to zopet za se pridobiti, sicer namreč je finančijelni poraz v Španiji neizogiben. Dosedaj baje stanejo stroški za Kubo že 400 milijonov frankov in potem bi naj bilo še vse to brez vspeha. — Vstaške čete delajo veliko preglavico španjski vojski. General Weyler koncentruje vojake svoje, to pa prouzroča, da vstaši napadajo nevarovana mesta in vasi ter jih pustošijo. Predno pridejo španjski vojaki, vstaši odnesejo že pete. Ko bi Španija mogla toliko vojakov poslati na Kubo, da bi jih bilo poleg varuštva za mesta in vasi tudi za glavno vojsko dosti, potem bi bil vspeh drugačen; tako je pa stvar težavna za španjsko vojsko. — Na Španjskem demonstrujejo proti Zjedinjenim državam.

Azija. — Položaj na Koreji je nespremenjen. Gospodar situacije je Rusija. V Soeul je došla četa ruskih mornarskih vojakov. Kralj in princ sta še zmirom pod varstvom ruskega poslanštva. Sestavilo se je novo ministerstvo. Prejšnjega ministerskega predsednika in sedem japonskih sovražnih ministrov so dali ob glavo. Kralj ostane vsled vpliva ruskega poslanika še nadalje pri tem. Čuva ga 200 vojakov.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani.

(Dalje.)

Naknadno se odobre nastopna poročila.

a) V smislu zakona z dne 26. decembra 1893, drž. zak. št. 193, in deželnovladnega razglasa z dne 28. decembra 1894, št. 16.569, drž. zak. št. 3 iz l. 1895 je zbornica v podelitvi dopustil za zidarski, tesarski in kamnoseški obrt poročala na c. kr. okr. glavarstva. Na okrajno glavarstvo v Ljubljani: Da je Antonu Krivini iz Bevk podeliti dopustilo za zidarski obrt za občino Vrhniško, Janezu Potrebuješu iz Lesnega Brda dopustilo za kamnoseški obrt za politiški okraj Ljubljanske okolice, Janezu Benkotu iz Daljne vasi dopustilo za tesarski obrt za občine Studenec, Rudnik in Šmarje. V enem slučaju zbornica ni mogla priporočati prošnje za podelitev zidarskega dopustila, ker prositelj ni izkazal najmanj s 4letno uporabo pri zidarskem obrtu pridobljene praktične sposobljenosti. Na okr. glavarstvo v Postojini se je v enem slučaju poročalo, da zbornica podelitve dopustila za zidarski obrt ne more priporočati, ker prositelj ni izkazal, da si je z najmanj 4letno uporabo pri zidarskem obrtu kot pomočnik ali polir pridobil praktično sposobnost in da se zbornica z ozirom na določila zakona z dne 26. decembra 1893, drž. zak. št. 193, ne more pridružiti mnenju, da se more v štiriletno praktično uporabo šteti tudi učna doba. Prošnja Janeza Sorča iz Slavine za zidarsko dopustilo za občino Slavina, istotako prošnjo Andreja Žejna iz Budanj za dopustilo za zidarski obrt za sodnijski okraj Vipavski

je zbornica priporočala. — C. kr. okr. glavarstvu v Litiji se je poročalo, da naj se podeli Andreju Zajcu zidarsko dopustilo za politiški okraj Litijski. — C. kr. okrajnemu glavarstvu Novem mestu se je poročalo, da naj se Mihaelu Gimpelju iz Toplic podeli zidarsko dopustilo za politiški okraj Novomeški in Fr. Škrabutu iz Družinske vasi tesarsko dopustilo za sodnijski okraj Novomeški. — V poročilih na c. kr. okrajno glavarstvo v Kamniku se je zbornica izrekla, da naj se zidarjevi vdovi Ani Iskra podeli dopustilo, da sme po namestniku Jožefu Erjavšek-u vršiti zidarski obrt v politiškem okraju Kamniškem in da naj se Janezu Urhu iz Zg. Tuhinja podeli zidarsko dopustilo za politiški okraj Kamniški. V enem slučaju se zbornica ni mogla izreči za podelitev zidarskega dopustila, ker prositelj ni izkazal z najmanj 4letno uporabo pri zidarskem obrtu pridobljene praktične sposobnosti.

b) V smislu zakona z dne 16. januarja 1895, drž. zak. št. 26 podani poročili glede zaprošenih razprodaj Ignacija Zargija in F. M. Schmitta sta se vzeli na znanje.

c) Prošnja M. M. za dovolitev, da bi smela domač kruh peči, se je priporočala, ker domač kruh na deželi navadno ženske peko.

d) C. kr. okr. glavarstvu v Radovljici se je naznanilo, da tkalstva ni šteti mej rokodelske obrte. Pri tem se je zbornica sklicala na ukaz c. kr. trgovskega ministerstva z dne 14. septembra 1887, št. 30.053, ki je na prošnjo neke zadrage za uvrstitev tkalstva mej rokodelske obrte nastopno naznanilo: Trgovinsko ministerstvo sporazumno z ministerstvom za notranje stvari ne more uslišati te prošnje, ker pri imenovanem obrtu ni najti onega, kar je v § 1., al. 2, zakona z dne 15. marcija 1883, drž. zak. št. 39, določeno za rokodelske obrte in se tkalstvo vedno redkeje rokodelski vrši. Tudi se tkalstvo v večjih krajih kot domača industrija vrši, ta pa je v smislu določil § 1., odst. 3 omenjenega zakona sploh izključena od uvrstitve mej obrte. V kolikor se pa tkalstvo tovarniški vrši, je pa uvrstitev tega mej rokodelske obrte z ozirom na zadnje omenjeno postavno določilo istotako nedopustljiva.

e) C. kr. finančnemu ravnateljstvu se je poročalo o prošnjah Franca Paplerja iz Doslovč, Ant. Rakovca iz Kranja in Karola Obreza iz Vrhnike za dovolitev prejema denaturovane morske soli za ohranitev svežih koz, oziroma za izdelovanje mila in sicer o primerosti zaprosene letne količine in o tem, da je navedeno razmerje mej soljo in izdelkom pravo.

f) Prošnja J. F. iz Polč za spregled doprinesbe sposobnostnega dokazila za sodarski obrt je zbornica priporočala z ozirom na to, ker se je prositelj izkazal, da je 17 let pri tem obrtu delal in z ozirom na ukaz trgovskega ministerstva z dne 16. septembra 1883, št. 26.701.

g) Prošnja Ant. Volkarja iz Škofljice za spregled doprinesbe sposobnostnega dokazila za čevljarski obrt je zbornica v smislu ukaza trgovskega ministerstva z dne 14. januarja 1884, št. 46.989 iz l. 1883, priporočala, ker je bilo iz priloženih spisov razvideti, da je prositelj pri tem obrtu že 37 let delal.

h) Istotako se je priporočala tudi prošnja J. Ž. za spregled doprinesbe sposobnostnega dokazila za krojaški obrt in to, ker je prositelj dokazal 24letno uporabo pri tem obrtu in z ozirom na ukaz trgovskega ministerstva z dne 14. januarja 1884, št. 46.989 iz l. 1883.

i) O prošnji J. S. za spregled doprinesbe učnega spričevala za mizarski obrt se je zbornica v smislu ukaza trgovskega ministerstva z dne 16. septembra 1883, št. 26.701, izrekla za uslišanje prošnje.

III. Pred volitvijo predsedstva poudarja gospod predsednik, da ima zbornica v prvi seji vsakega leta za dobo tega leta izvoliti iz svoje srede po glasovnicah z absolutno večino predsednika in podpredsednika, in za slučaj, če bi bila ta dva zadržana, provizoričnega predsednika.

Pri volitvi predsednika se je oddalo 13 glasovnic, od teh se jih je glasilo 12 na dosedanjega predsednika Ivana Perdana in 1 na Antona Kleina. Izvoljen je torej zopet dosedanji predsednik.

Pri volitvi podpredsednika je dobil 11 glasov dosedanji podpredsednik Anton Klein in po 1 glas Ivan Baumgartner in Avgust Skaberne.

Za provizoričnega predsednika je bil izvoljen z 10 glasovi dosedanji provizorični predsednik Ivan Baumgartner; po 1 glas sta dobila Franc Kollmann in Karol Luckmann, jedna glasovnica je bila prazna.

IV. Zbornični svetnik Josip Rebek poroča o dopisu c. kr. deželne vlade glede volitve zastopnika v šolski odbor c. kr. strokovne šole za lesno industrijo, umetno vezenje in čipkarstvo in predlaga imenom odseka: Zbornica naj voli v ta šolski odbor zborničnega svetnika Ivana Dogana, pohištvnega mizarja v Ljubljani. — Predlogu se pritrdi.

V. Zbornični svetnik Franc Hren poroča o dopisu c. kr. deželne vlade glede volitve zastopnikov v šolske odbore obrtnih nadaljevalnih šol v Škofji Loki in Trziču. Dosedanja zastopnika zbornična v teh dveh odborih sta umrla in je vsled tega potrebna nova volitev. Odsek predlaga, da naj se voli za šolski odbor obrtne nadaljevalne šole v Škofji Loki gospod Niko Lenček in za oni v Trziču gospod Vincencij Theuerschuh. — Predlog se sprejme.

VI. Podpredsednik Anton Klein poroča o prošnjah učencev na c. kr. strokovni šoli za lesno industrijo in učenk na c. kr. strokovni šoli za umetno vezenje in čipkarstvo za podelitev ustanov. Kranjska hranilnica je pet prostih ustanov že podelila, jednako je občinski svet stolnega mesta Ljubljane podelil ustanove štirim učencem in jedni učenki, in ker je jeden učenec izstopil iz šole, je rešiti še 47 prošenj. Od teh jih je 19, v katerih se prosi za zvišanje dosedanjih ustanov. Ker je le nekaj ustanov prostih, se je mogel odsek le na šest prošenj ozirati. Ker ima še deželni odbor podeliti ustanove, utegnejo vsi potrebni prositelji ustanove dobiti. Odsek torej predlaga: zbornica naj naslednjim prositeljem do izšolanja na strokovni šoli podeli ustanove, in sicer Josip Fric-u, Svitoslav Peruzzi-ju in Franc Žumer-ju po 50 gld. in Mariji Rostič in Tereziji Žnidaršič po 25 gld., Mariji Ruprecht pa 30 gld. — Predlog se sprejme.

VII. Zbornični svetnik Franc Omersa poroča o tarifi javne tehnice v Trebnjem, katero hoče ustanoviti občina. Za to tehnicu se prosi za potrditev nastopnih tarif: Za tehtanje male živine, kakor prašičev, telet po 10 kr., za tehtanje velike živine po 15 kr., za tehtanje raznih stvari pod 100 kg 5 kr., do 500 kg po 4 kr. in čez 500 kg po 2 kr. od vsakih 100 kg. Po § 15. zak. z dne 19. junija 1866, drž. zak. št. 85, so javne tehtnice upravičene za vsako tehtanje pobirati pristojbine po tarifi, katero mora potrditi politično deželno oblastvo. Pri odmeri tarif je pomisliti, da smejo te biti le zmerna povrnitev za trud in za stroške, ki so spojeni s tehnicu. Odseku se v obče ne zde tarife

previsoke, vendar pa misli, da bi bilo v interesu javne tehtnice, ko bi se napravila mala sprememba in predlaga nastopne premembe: za tehtanje male živine, kakor telet, jagnjet, ovac, koz po 5 kr., za tehtanje velike živine (govedi, konj, prašičev) po 10 kr., za tehtanje raznih stvari pod 100 kg po 5 kr., od 100 do 500 kg od vsakih 100 kg po 3 kr., čez 500 kg od vsakih 100 kg po 2 kr. Dalje meni odsek, da naj bi se tarifa nastopno popolnila: za tehtanje praznega voza po 5 kr., za tehtanje jednovprežnega voza po 10 kr. in za tehtanje dvovprežnega naloženega voza po 20 kr. — Odsek torej predlaga:

Zbornica naj v tem smislu poroča na c. kr. deželno vlado.

Predlog se vsprejme.

VIII. Zbornični svetnik Avg. Skaberne poroča o dopisu c. kr. okr. glavarstva v Kranju, ki je predložilo v poročilo prošnjo provizoričnega odbora za ustanovitev zadruga vseh obrtnikov v Trziču in prošnjo čevljarjev v Trziču za ustanovitev čevljarske zadruge za sodni okraj Trzič. Dalje poroča isti o dodisu c. kr. okr. glavarstva v Črnomlju z dne 7. januarja t. l., ki je predložilo prošnjo več obrtnikov sodnega okraja črnomaljskega za ustanovitev zadruga vseh rokodelskih obrtov tega sodnega okraja. Po § 106. zakona z dne 15. marca 1883, naj se mej tistimi, ki se bavijo z enakimi ali podobnimi obrti v jedni občini ali po sosednih občinah, s pomočnimi delavci (pomočniki, učenci) vred, ohrani in kjer bi je še ne bilo, po obrtovnem oblastvu, kolikor le to ni zaradi krajevnih razmer nemogoče, napravi vkupna združba ali zveza. Poprej naj oblastvo povpraša trgovsko in obrtniško zbornico, katera naj zastran tega udeležence zasliši. Po okolnosti sme jedna zadruga obsegati tudi obrtnike in pomočne delavce (pomagače, učence) več občin in raznovrstnih obrtov. Po § 109. napominanega zakona, določa krajevni obseg, katerega naj posamična zadruga obsega, politično deželno oblastvo, dovprašavši trgovsko in obrtniško zbornico, katera naj zastran tega zasliši udeležence. Ker iz priloženih prošenj ni razvidno, če so drugi obrtniki, ki prošenj niso sopodpisali, zadovoljni z ustanovitvijo imenovanih zadrug, odsek ne more nasvetovati končne rešitve prošenj, predno zbornica v smislu postavnih določil ne zasliši udeležencev. Odsek je torej mnenja, da bi bilo vse obrtnike sodnega okraja trziškega in črnomaljskega po okrajnih glavarstvih v Kranju oziroma v Črnomlju povabiti na določen dan v Kranj oziroma v Črnomelj, kjer bi jim odposlanec zbornični razložil namen zadrug. jih poučil o ustanovitvi teh in bi zaslišal njih mnenja o ustanovitvi in o krajevnem obsegu zadrug, ki se imajo ustanoviti. Poročevalec predlaga:

Zbornica naj v tem smislu poroča na c. kr. okr. glavarstvu v Kranju in Črnomlju.

Predlog se vsprejme.

IX. Zbornični svetnik Ivan Baumgartner poroča o dopisu trgovske in obrtniške zbornice v Pragi, ki je prosila pri c. kr. trgovinskem ministerstvu, da bi se pošiljali zapisniki o sejah državnega železniškega sveta trgovskim in obrtniškim zbornicam in bi se te tudi obveščale o sejah, in prosi zbornico, da bi to njeno ulogo podpirala. Poročevalec utemelji obširno, da bi bilo želeti, da se tudi naša zbornica v polnem obsegu obvesti o obravnavah državnega železniškega sveta in drugih enakih poročilih vis. c. kr. železniškega ministerstva. — Prošnjo praške zbornice posestrime je torej podpirati in je pri tem poudarjati,

da zbornica želi imeti imenovane zapisnike in poročila, če tudi njen zastopnik v državnem železniškem svetu redno poroča o svojem delovanju in o sklepih v tem svetu. Predlaga torej imenom odseka:

Zbornica naj ulogo praške zbornice posestrime podpira pri vis. c. kr. železniškem ministerstvu.

Predlog se vsprejme.

X. Zbornični svetnik K. Luckmann poroča o dopisu graške zbornice glede podpiranja prošnje pri finančnem ministerstvu proti povišanju davka na pivo. V prošnji se poudarja, da je finančni minister izjavil, da bo za razne na novo proračunane večje izdatke, mej katere je posebno šteti zvišanje plač uradnikom, potrebno te pokriti deloma z napravo novih virov dohodkov, deloma s povišanjem obstoječih davkov. Finančni minister namerava v dosego tega namena uvesti davek na žvepljenke in zvišati borzni davek, davek na žganje in na pivo. Dalje se v prošnji graške zbornice pripominja, da je finančni minister sam poudarjal, da je sedanji državni davek na pivo v Avstro-Ogerskej jeden najvišjih. Državni davek na pivo znaša za jeden hektoliter 13stopinjskega piva v Avstro-Ogerskej 2 gld. 17 kr., v Nemčiji 47 kr., na Bavarskem 1 gld. 32 kr., v Franciji 1 gld. 48 kr., v Angliji 1 gld. 45 kr., v Rusiji 1 gld. 55 kr., na Danskem 2 gld. 80 kr. V tej državi je torej davek od piva višji, nego v našem cesarstvu; še višji je na Laškem in Rumunskem, kjer pa pivo ne velja za navadno pijačo in ima davek od piva prav za prav značaj davka od potrate.

K prej omenjenemu visokemu državnemu davku na pivo pridejo pa, kakor znano, v kronovinah in deželah, zastopanih v državnem zboru, še v prav mnogih občinah manjše ali večje občinske naklade in v nekaterih kronovinah, mej katerimi je bila Štajerska prva, vrhu tega še znatne deželne naklade. V Gradcu znaša ves davek za 1 hektoliter piva 4 gld. 64¹/₁₀ kr., skoraj ¹/₂ gld. več, kakor na Dunaju. Zvišani davek od piva bi pivovarji in gostilničarji odvalili na konsumente. Povišati bi se pa mogla cena piva v prodaji na drobno z ozirom na malo količino, ki sedaj pride v poštev, jedino le za 2 kr. od litra in brezdvomno je, da bi to povišanje cene bilo občutno podraženje živila, ki je že mej širšimi sloji ljudstva postalo življenjska potrebščina. To podraženje bi najobčutneje zadelo ubožneje sloje prebivalstva, ker njih dohodki niso tako veliki, da bi mogli lahko prenašati to večje obremenjenje. Povžilo bi se manj piva in korist povišanja davka od piva bi postala zelo problematična. V Italiji se je davek od piva podvojil in izdelovanje piva in uvoz piva sta pala od takrat na polovico pred povišanjem davka konstatovanega izdelovanja, oziroma uvoza, tako da je finančni uspeh davka ostal isti, a trpela sta trgovina in obrt občutno škodo. (Dalje sledi.)

Obrtniške raznoterosti.

Centralna posojilnica slovenska s sedežem (začasnim) v Krškem je imela v četrtek 5. t. m. svoj prvi občni zbor po ustanovitvi. Navzočno je bilo načelstvo, ki je zastopalo 16 deležev, in trije zastopniki v zadrugo pristopivših posojilnic, namreč gg: A. Levak in L. Schwentner, ki sta zastopala posojilnico v Brežicah, in g. Jakob Rižnar, ki je zastopal posojilnico v Radečah. S pismeni pooblastili so bili zastopane posojilnice v Mokronogu (pooblaščenec g. dr. T. Romih,) v Rojanu pri Trstu (pooblaščenec g. Ivan Lapajne) in v Klečah na Koroškem (pooblaščenec g. dr. T. Romih). V vsem je bilo

avstrijskim vnanjim ministrom, potem je pa odpotoval na poziv novega laškega vnanjega ministra Sermonete, ki se hoče posvetovati z Nigro, ednim najstarejih diplomatov italijanskih.

Italija. — Crispi, ministerski predsednik italijanski, pravi provzročitelj poraza Italijanske vojske v Afriki, je šel. Moral je iti ravno vsled afrikanskih zadev. Na krmilo je prišlo novo ministerstvo na čelu mu Rudini, ki bo imelo za vožene razmere prejšnjega ministerstva zopet v pravi red spraviti. Od novih ministrov se obeta precej. Posebno od nekaterih se govori, da utegnejo kos biti svoji težki nalogi. Varčevati bo pred vsem treba in ravno finančni minister je mej drugimi velik stiskač. Če se hoče Italija še večjemu porazu ogniti, mora pred vsem financijelne razmere urediti. Vojsko v Afriki mora opustiti. Dočim se je prej zahtevalo, da se mora vojska v Abesiniji nadaljevati, se zdaj vedno bolj čuje mej narodom odločna zahteva, da je skleniti mir z Menelikom, kraljem abesinskim. Najnoveja poročila tudi vedo povedati, da se je italijanski poveljnik Baldisera že jel pogajati. Nadaljno pošiljanje vojakov v Afriko se je ustavilo. Čas je, da se nepotrebno prelivanje krvi ostavi. Italija se je pa prepričala, da je slabotna.

Bolgarija. — Posebno odposlanstvo sultanovo je prišlo v Sredec in vročilo knezu Ferdinandu sultanovo listino, s katero se priznava zakonitim knezom bolgarskim. Ob ednem so mu tudi izročili insignije osmanijskega reda, katerega mu je podelil sultan. S tem je konečno razmotano in rešeno vprašanje, ki je toliko časa belilo glave časnikarjem in politikom. Princa Ferdinanda so velevlasti oficijelno priznale za kneza bolgarskega.

Kuba. — Španiji dela Kuba iste sitnosti kot Italiji Abesinija. Večje in manjše homatije nastajajo zaradi Kube celo v Španiji sami. Zaradi simpatij Američanov za Kubance, vršile so se velike demonstracije na Španjskem. Te demonstracije pa izkoriščajo španjski republikanci in rujejo čim pogumnejše zoper monarhijo. Mej imovitejimi krogi na Španjskem se nabira denar za nadaljevanje vojne na Kubi, dočim revneje ljudstvo želi miru in ne še večje bede. V Španiji je veliko pomankanje, vsled česar je razumljivo, kako težke so denarne žrtve za Kubo. V Zjedinjenih državah se je vnela agitacija za pridruženje Kube k Zjedinjenim državam. Zaradi tega simpatizujejo Američani s Kubanci. Američani bi pač naravnost nastopili proti Španiji, a boje se, da bi s tem ne prišli v konflikt tudi s Francijo in Anglijo, ki imata tudi svoje interese v Ameriki. V boju proti vsem trem, bi Američani omagali. Zato raji na tihem podpirajo Kubance proti Špancem. Američani se nadejajo, da bodo Španjci opešali v boju proti Kubancem in zapustili Kubo, ki bi potem njim pripadla.

Obrtnija.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani.

(Dalje.)

Na Štajerskem, kjer se je v pivarski dōbi 1891/92 869.250 hektolitrov in 1893/94 724.094 hektolitrov piva izvozilo, je izdelovanje piva nazadovalo za 17 odstotkov. Pivarska industrija je tudi v Italiji vsled tamošnjega povišanja davka od piva izgubila velik del svojega izvoznega okoliša, oškodovana je bila tudi vsled znižanja carine na italijansko vino in tudi spečavanje na Oggersko se bode zmanjšalo, ker oggerska vlada ondotno pivovarsko industrijo podpira. Graška zbornica je preverjena, da se bodo našla sredstva in pota, ki bodo omogočila, pokriti potrebne večje izdatke z dohodki, ki se ne bodo po večini zopet vzeli iz žepa revnega in brezposestnega državljana.

Davki, kakor je nameravani davek od piva, bodo namen davčne reforme, potom pravičnejše razdelitve državnih bremen socialna nasprotstva oblažiti, popolnoma razveljavili; obratno še poostrila se bodo nasprotstva, če se bodo revnemu ljudstvu naložila nova bremena, mesto ista odvzela. Pri posvetovanju se je poudarjalo, da je dolžnost države, da pospešuje izdelovanje in spečavanje cenene piva in tako ljudstvo odvrča od nesrečnega žganja. Graška zbornica je torej sklenila prositi ministerstvo, naj opusti morebiti res nameravano zvišanje sedanjega davka od piva, ker bi se s tem občutno obremenili vzlasti revnejši sloji prebivalstva, ob enem bi bil pa zelo oškodovan pivovarski in gostilničarski obrt.

Na Kranjskem izvarilo se je v devetih pivovarnah leta 1893 — 93.543 hektolitrov, leta 1894 — 84.695 hektolitrov in leta 1895 — 91.716 hektolitrov piva. Od piva, izdelanega na Kranjskem, se okrog 10.000 hektolitrov izvozi, nasprotno pa okrog 30.000 hektolitrov uvozi tako, da se je zadnja leta povžilo približno 100- do 110.000 hektolitrov piva. Če primerjamo Kranjsko z drugimi deželami, vidimo, da se v teh primeroma več piva izdeluje, nego na Kranjskem. Tako se je na pr. v izdelovalni dōbi 1892/93 v 51 pivovarnah na Solnograškem izvarilo 350.396 hektolitrov, na Tirolskem in Predarelskem 289.537, Štajerskem 726.347 hektolitrov, Koroškem 177.557, v Šleziji 370.845 hektolitrov in vendar so se nekatere teh dežel izrekle proti povišanju davke od piva, kakor je namerava država. Na Kranjskem se pivovarska industrija ne more prav povzdigniti, če tudi se more z gotovostjo reči, da bi se piva mnogo več povžilo, ko bi se moglo malo ceneje napraviti. To bo pa po mnenju odsekovem le tedaj mogoče, če se davek ne poviša. Odsek je torej preverjen, da je prošnja graške zbornice posestrime tudi za Kranjsko utemeljena, kajti povišanje davka od piva bi razvoj naše pivovarske industrije oviralo in v prvi vrsti one konsumente zadelo, za katere bi se moralo skrbeti, da se jim nudi cenena zdrava pijača in da se prevladanje žganjepitja vsaj deloma ustavi.

Odsek predlaga: Zbornica naj se v slični vlogi, kakor graška zbornica posestrima, izreče zoper povišanje davka od piva.

Zbornični svetnik Avgust Skaberne podpira predlog odsekov, ki se tudi sprejme.

IX. Zbornični svetnik Iv. Baumgartner poroča imenom odseka o prošnji glede patentovanja vojaško-tehniških iznajb. „Avstrijsko društvo za varstvo obrtne lastnine“ se je obrnilo do zbornice z vlogo, v kateri opozarja na zadevo, ki preti v nevarnost pripraviti važne interese skupne avstrijske industrije. Novi oggerski patentni zakon z dne 14. julija 1895 ima v svojem § 2. pod št. 2. določilo, da ni moči dovoliti patenta za iznajdbo, ki se tiče vojnega orožja, raznesil ali municijskih predmetov, vtrdb ali vojnih ladij, potrebnih v povzdigo orožne močij skupnih armad, če podelitvi privilegija tekom 2 mesecev od dneva naznanila ugovarja trgovinski minister.

Odveč bi bile kvarljivost te postavne določbe za interese avstrijskih iznajditeljev natančneje pojasnjevati. Z ozirom na tesne zveze mej obema državnima polovicama in z ozirom na to, da je c. in kr. vojno ministerstvo skupno obema državnima polovicama, je v veliki meri opravičena bojazen, da bo na podlagi poročil zborničnih in drugih strokovnih korporacij predelani vladni načrt novega avstrijsk. pat. zakona, ki se v kratkem predloži visoki poslanski zbornici,

glede nepatentovanja vojaško-tehniških iznajdb obsejal jednako določilo, kakor ogerski zakon. Ta bojazen, ki je po tem, kar se je objavilo, le preveč opravičena, je društveno načelstvo napotila, da se je v posebni peticiji obrnilo na Nj. prevzvišenost gospoda trgovinskega ministra barona Glanza, v kateri se protivi temu, da bi se tako postavno določilo vsprejelo v novi načrt patentnega zakona. Društveno načelstvo se je obrnilo na zbornico, da bi se takrat, ko se predloži visoki poslanski zbornici načrt avstrijskega patentnega zakona, ali po svojem zastopniku v tej visoki zbornici, ali v posebni peticiji na to delalo, da se v ta zakon ne sprejme nobeno določilo, ki bi bilo jednako propisom § 2., št. 2. ogerskega člena XXXVII. iz l. 1895. V utemeljitev se sklicuje društvo na peticijo, katero je predložilo trgovinskemu ministru in iz katere povzame sledeče: „Le malo je iznajdb, ki bi ne bile v nikaki zvezi s potrebščinami vojske ali mornarice. Organizem teh je tako zelo raztegljiv, da je komaj najti industrijsko stroko, na katero bi se ne raztezal. Isto velja o „vojnem orožju, razstrelivih in strelivih, vtrdbah ali vojnih ladijah,“ katere izrecno navaja ogerski zakom. Ne bomo navajali primerov, a pritrđiti se mora našim trditvam, če se uvaŕuje le, katere iznajdbe morejo biti v zvezi z vojnimi ladijami. Vse novosti lesne, ŕelezne in strojne industrije bi se lahko ŕtele k tej skupini. Vse take iznajdbe pa ne sluŕijo izkljuĉno za potrebŕine vojske ali mornarice, temveĉ ustrezajo tudi neŕtevilnim drugim potrebŕinam. Novo oroŕje, novo razstrelivo, nov ladjin stroj rabi tudi kdo drugi, ne le vojni erar. Iz tega vzroka bo ŕe ta doloĉba sama na sebi kvarljivo vplivala na industrijo, a pripeti se lahko, da bodo izvrŕevalni organi ŕe ŕtroŕje razlagali to postavno doloĉilo, kar bo ŕe kvarljiveje. Odseku se vidi proŕnja utemeljena in predlaga:

Āestita zbornica naj proŕnjo avstrijskega druŕtva v varstvo obrtne lastnine podpira in prosi tudi svojega drŕ. poslanca, da se za to potegne.

Predlog se vsprejme.

XII. Zborniĉni svetnik Alojzij Lenĉek poroĉa imenom odseka o volilnem predlogu za nameŕŕenje cenzorja pri avstro-ogerski banĉni podruŕnici v Ljubljani. Umril je cenzor gosp. Josip Kordin, vsled ĉesar se je podruŕnica obrnila na zbornico, da ji v nameŕŕenje cenzorja napravi volilni predlog, ki pa mora obsežati najmanj tri imena. Poroĉevalec nasvetuje imenom odseka:

Zbornica naj sklene v nameŕŕenje jednega izpraznjenega mesta pri avstro-ogerski banĉni podruŕnici v Ljubljani nasvetovati naslednje gospode: Iv. Kneza, F. M. Regorshega in Avgust Skaberneta.

Predlogu zbornica pritrdi.

(Konec sledi.)

Elektriĉna naprava v Ljubljani.

I.

Obĉinski svet ljubljanski je v seji dne 14. marcija koneĉno sklenil, da si zgradi mestna obĉina elektriĉno napravo, urejeno za istomerne toke, za uporabo parne sile in akumulatorjev. Stavbe v centrali, ki bodo blizu juŕnega kolodvora, adaptacijo prostorov v pritliĉji mestne hiŕe za akumulatorje ter polaganje kabljev po cestah in ulicah oskrbela bode mestna obĉina v svoji reŕiji, elektriĉno napravo samo pa bode postavila znana dunajska

tvrdka Siemens & Halske. Stroŕki zgradbe znaŕali bodo 400.000 gld. in sicer na raĉun tvrdke Siemens & Halske 321.387 gld., na raĉun mestne obĉine pa 78.613 gld.

Ker zadeva elektriĉne naprave zanima vse sloje ljubljanskega prebivalstva, podali bodemo v sledeĉem obŕirno poroĉilo o dotiĉni razpravi v obĉinskem svetu. V imenu odseka za elektriĉno napravo poroĉal je obĉinski svetnik gimnazijski ravnatelj A. Senekoviĉ. Meseca decembra 1894. leta sklenil je obĉinski svet soglasno, da si deŕelno stolno mesto Ljubljana zgradi na svoje stroŕke in kot svoje podjetje „elektriĉno napravo za elektriĉno razsvetljavo in prenaŕanje sil“ in da se v svrhu te zgradbe najame posebno posojilo v znesku 400.000 gld. V zmislu takratnih sklepov imela bi se elektriĉna naprava zgraditi v centralo na parno silo za jednofazne mer izpreminjajoĉe toke in sicer centrala za 5500, elektrovodna mreŕa za 7600 inŕtaliranih ŕarnic po 16 normalnih sveĉ ali njih ekvivalent. Pri stavbi centrale pa se je treba ozirati na to, da se more v poznejŕi dobi razŕiriti za parno ali za vodno silo. Ob jednem prejel je odsek za elektriĉno napravo takrat nalog, da o vseh projektih, katere je imel na razpolago, zasliŕi izkuŕenega strokovnjaka, potem pa sporazumno z mestnim magistratom sestavi naĉrte pogodeb za oddajo zgradbe, oziroma za dobavo blaga ter jih obĉinskemu svetu predloŕi v potrjenje.

V zmislu omenjenih sklepov obrnil se je odsek za elektriĉno napravo do c. kr. tehnologiŕkega muzeja na Dunaju, oziroma do profesorja in predstojnika oddelka za elektrotehniko na tem muzeju, g. Karola Schlenka, s proŕnjo, da bi strokovnjaŕsko presodil in ocenil vse projekte. Profesor Schlenk se je temu vabilu odzval in priŕel v Ljubljano ter se o vseh razmerah natanĉno informiral na licu mesta. Potem so se mu poslali vsi projekti, katere so bile vloŕile tvrdke Ganz & Comp., Siemens & Halske in Schukert & Comp., da jih je mogel natanĉno prouĉiti. Prof. Schlenk podal je o teh projektih obŕirno poroĉilo, v katerem pride do zakljuĉka, da bi za Ljubljano ne bilo umestno, graditi centralo za mer izpreminjajoĉe toke, ampak da bi bolj kazalo, graditi centralo za toke iste meri in z uporabo akumulatorjev a s tremi elektrovodi. Stroŕki za napravo iznaŕali bi v obeh sluĉajih okroglo 400.000 gld., letni stroŕki za delovrŕbo pa bi bili po raĉunih izvedenca pri napravi za izmeniĉne toke veĉji, kakor stroŕki pri napravi za istomerne toke z akumulatorji. Koneĉno nasvetuje izvedenec, da bi se zgradba ljubljanske elektriĉne naprave izroĉila tvrdki Siemens & Halske, ki je predloŕila najbolj natanĉne projekte za istomerne toke.

Ko je odsek prejel strokovnjaŕsko mnenje, moral se je v prvi vrsti posvetovati o tem, ali hoĉe ostati pri prvotnem sklepu, da se naprava zgradi za izmeniĉne toke, ali pa hoĉe staviti nasvet, naj se sklep iz leta 1894 predrugaĉi toliko, da se naprava zgradi za istomerne toke. Ko je odsek leta 1894. stavil svoje prve predloge, ni imel strokovnjaŕske ocene projektov in tudi nobenega projekta za istomerne toke, v katerem bi centrala bila na-

afriške zadeve, brezdvomno je, da si pred svetom ugleda ni in ne bo pridobila s temi homatijami.

Srbija. — V minist.rstvu nastali prepiri vsled najetja posojila, se lahko končajo s krizo. Kralj namerava za ta slučaj imenovati le začasno ministerstvo. — Razširja se novica, da se kralj Aleksander zaroči s kraljičino grškega kralja. Kralj Aleksander je star 20 let, istotako kraljičina Marija, ki je edina hči grškega kralja. — Z druge strani se čuje, da gre kralj Aleksander le iz političnih ozirrov v Atene, in da je poročilo o zaroki prenagljeno.

Bolgarija. — Knez Ferdinand odpotuje v spremstvu ministerskega predsednika te dni v Carigrad, da se pokloni turškemu sultanu. Na to se poda v Peterburg, da se pokloni ruskemu carju. S tem hoče izreči obema tema vladarjema zahvalo, da je bil priznan knezom bolgarskim. Obeh teh dveh prve zasluge so, da je Ferdinand pripoznan knezom Bolgarske.

Egipet. — Italijansko-abesinska vojska spravila je na politično površje tudi egipčansko vprašanje. Znano je, da ima Anglija v Egiptu svojo besedo. Rada bi pač postala pravi gospodar Egipta, toda temu delajo zapreke druge evropske vevlasti. Pri vsaki priliki poskusi svoj upliv ondi utrditi. Sedaj, ko se bje v sosednji Abesiniji boj z Italijani, je tudi Anglija začela manevrirati po Egiptu. Sudanci, ki so to-li na poti Angliji, hoče ta malo v kot potisniti. Sudanci so več ali manj prijazni Abesincem. Ker ti stoje zdaj nasproti Italijanom, so sklenili Angleži nastopiti proti Sudancem. S svojimi četami so udrli v njih pokrajine; hočejo pač še več Afrike za se. To svojo ekspedicijo opravičujejo Angleži s tem, da pravijo, da je pretila od Sudancev nevarnost Egiptu, kar je pa pač le izgovor. Italijanom je pritisk Anglije na Sudance jako dobro došel. Francija in tej prijazna Rusija ne bota mirno gledali, da bi si Anglija utrijala svoje stališče v Egiptu. Sicer je pa itak uspeh angleške ekspedicije dvomljiv. Kaj se je zgodilo Italijanom?

Obrtnija.

Trgovska in obrtniška zbornica v Ljubljani.

(Konec.)

XIII. Zbornični svetnik Avgust Skaberne spominja, da se je lansko leto vložila pri visokem c. kr. finančnem minist.rstvu prošnja, da bi se trgovcem in obrtnikom, ki so trpeli vsled potresa, dovolile davčne olajšave. Z zakonom z dne 23. junija 1895, drž. zak. št. 88, se je hišnim posestnikom, katerim je potres hiše do cela ali le deloma poškodoval, davek znižal, oziroma popolnoma odpisal. Deželni zbor vojvodine Kranjske se je tudi v svojem zadnjem zasedanju izrekel za oproščenje plačevanja deželne naklade in priznati se mora, da sta v tem oziru visoko državno zastopstvo in visoki deželni zbor kolikor sta največ mogla storila v pomoč hišnim posestnikom. Res je, da se je tudi z zakonom z dne 6. julija 1895, drž. zak. št. 94, določilo, da se morejo trgovcem in obrtnikom, ki so potrebni postali vsled potresa, dovoliti do zneska 100.000 gld. neobrestne, v štirih enakih letnih obrokih vračljive ponapredščine in do zneska 10.000 gld. nevračljive podpore. Ta dva zneska sta se tudi že porazdelila in sta brezdvomno mnogo olajšala bedo. Priznati se pa mora, da imajo oni prav,

ki opetovano izražajo željo, da bi bilo le prav in pravično, ko bi se trgovcem in obrtnikom tudi za leti 1896 in 1897 dovolile davčne olajšave, ker je splošno znano, da je kupčija zelo trpela vsled potresa. Na podlagi tega predlaga:

„Častita zbornica naj se obrne na visoko c. kr. finančno minist.rstvo s prošnjo; visokoisto naj blagovoli ukreniti, da se trgovcem in obrtnikom na Kranjskem, ki so trpeli vsled potresa, dovolijo davčne olajšave v l. 1896 in 1897“.

Zbornični svetnik Karol Luckmann priporoča predlog, ki se tudi soglasno sprejme.

XIV. Zbornični svetnik Karol Luckmann govori obširno o namenu carinske in trgovske zveze z Ogersko, katera se mora vsakih deset let obnoviti, in poudarja koristi, katere mora imeti na pravični podlagi sloneča pogodba za obe državni polovici. Gospodarske razmere so se pa v korist Ogerski spremenile in po pravici sojeno se ne more več misliti na nadaljni obstanek dosedanjih kvot 30 in 70. Govornik upa, da se bo visoki vladi pri pogodbenih obravnavah s kraljevo ogersko vlado posrečilo, s pridržanjem jednotnega gospodarskega okoliša obeh državnih polovic, napraviti pogodbo, ki bo tudi odgovarjala razmeram naših državnih polovic. To se bo pa le tedaj zgodilo, če se kvota (prispevek) naše drž. polovice k skupnim troškom zmanjša in v soglasje spravi s sedanjimi obstoječimi gospodarskimi razmerami, če se natančno določijo popolnoma jednaki pogoji za produkcijo in promet v obeh državah in če se napravijo določna določila za izvedbo teh načel in poda jamstvo za obdržanje teh. Govornik predlaga na podlagi svojega obširnega poročila:

„Častita zbornica skleni, visoka vlada se naprosi, da pri obravnavah s kraljevo ogersko vlado z vsemi danimi ji sredstvi dela na to, da vse pravične zahteve tostranske državne polovice glede pogodbe zadobe veljavo in, če bi bilo potrebno, da carinsko in trgovinsko zvezo pravočasno odpove“.

Zbornični svetnik Vaso Petričič podpira obširno predlog.

Zbornični svetnik Avgust Skaberne priporoča predlog.

Zbornični svetnik Ivan Baumgartner se pridruži izvajanjem predlagateljevim in izjavi, da bi bilo v interesu tostranske državne polovice, prenehati s sedanjim razmerjem, če bi se ogerska državna polovica ne ozirala na naše opravičene zahteve.

Zbornični podpredsednik Anton Klein predlaga: „Častita zbornica naj o tej tako važni stvari danes še ne sklepa definitivno, temveč naj se zadeva izroči odseku v pretres in poročanje v prihodnji seji, ki se ima sklicati v najbližjem času“.

Predlagatelj Karol Luckmann poudarja še jedenkrat koristi jednotnega gospodarskega okoliša, se ne more izreči za preložitev razprave, ker je zadeva itak

vsem natančno znana, in je trdno preverjen, da bi se z zopetnim posvetovanjem na nič novega ne prišlo.

Zbornič. svetnik Vaso Petričič zastopa mnenje, da bi bilo za pogodbine obravnave koristno, če bi se udeleženi trgovci in obrtniki sklicali k enketi. Enketa bi, v kolikor pogodba zadeva interese trgovine, obrta in prometa, gotovo dosegla sporazumljenje, ki bi bilo dobra podlaga za pogodbo.

Predlagatelj Karol Luckmann je tudi predgovornikovega mnenja in priporoča, da se sprejme njegov predlog.

Podpredsednik Anton Klein umakne svoj predlog glede preložitve posvetovanja, na kar se predlog zborničnega svetnika Karola Luckmanna jednoglasno sprejme.

Obrtnijske raznoterosti.

Senzacijonelná iznajdba. Ameriški inženier Beham je izumel neko novo gonilno silo, ki utegne še biti velike važnosti. Ta sila je kemična. Stroj katerega je Beham napravil sam meša dotične snovi, iz katerih se napravlja plin, kateri služi kot gonilna sila. Stvar je sedaj še tajna. Poskusi so se baje dobro obnesli. Nova gonilna sila je baje cenejša, kot par, svetilni plin ali elektrika in se bode dala porabiti na železnicah, ladjah in v tovarnah.

Kmetijstvo.

Obnovljenje vinogradov.

Pri sedanjih razmerah je jedno najvažnejših gospodarskih vprašanj, kako naj se obnove vinogradi, katere je pokončala trtna uš. Posebno moramo omeniti, da se pri obnovljenju vinogradov ne sme preveč štediti, ker sicer novi vinogradi ne bodo dosti vredni in se bode obnovenje še manj splačevalo.

Normalna trta, ki se posadi pri našem podnebjju, mora biti 50 centimetrov dolga. Če jo posadimo v ne dovolj prekopana tla, pride spodnji del trte v nezrahljano pusto prst in se korenine ne morejo dovolj razviti, kar je pa posebno važno. Trta naredi le nekaj slabih stranskih koreninc in se naposled posuši. Če se pa trta tako posadi, da ima pod seboj še kacic 30 centimetrov prekopane in zrahljane zemlje, naredi močne korenine. Taka trta potem močno raste in rodi. Zaradi tega naj se pri prekopavanju ne štediti, temveč naj se zemlja 75 centimetrov globoko prekoplje. Prekopana zemlja je nekaj višji, kot je bila poprej, a se s časom poleže.

Take trte naredi korenine daleč na okrog. Pri tem pa seveda s časom dobro izmolzejo zemljo vseh redilnih snovij. Potem pa trte začno pešati in se jih rada loti kaka bolezen. Pameten vinogradar pa ne bode čakal, da bi trte hirale, temveč bode jim poprej pomagal. Pri tem je pa omeniti, da ameriške trte zahtevajo bolje pognojeno zemljo, kakor naše domače.

Če zemlja ni dobra, naj se gnoji že ob prenovljenju vinogradov pri prekopavanju. Pri tem se pa rabi le dobro strohel in precej zdrobljen gnoj, da se lepo razdeli po zemlji. Gleda naj se, da gnoj ne pride pregloboko v zemljo in ne preveč v kepah. Če pride slamnat gnoj pregloboko v zemljo, leta in leta ne strohni, ker do njega ne pride dovolj zraka. Samo strohnel gnoj daje trti takoj hrano. Če pa gnoj dolgo gnije v zemlji, pa dobro vspevajo razne glive, katere še trti škodujejo. Gnoj dobro razdeli, da ga dobe vse korenine.

Tudi lahko zemljo zboljšamo pri sajenju. Močna trta bode zrasla samo, če se že prvo leto dobro razvije. Zato naj se trte sade v dober, močen, rahel kompost, da še prvo leto močno poženo, drugo leto pa že rede. Zato naj se ne sade v luknje, temveč v izkopane jame.

Potem je pa nam skrbeti še za gnojenje že gotovih vinogradov. Več vinogradov če bomo imeli, več gnoja bode treba. Gledati ni samo na to, da bomo imeli dosti živinskega gnoja, temveč tudi na to, da ga zboljšamo. Nadalje bomo morali obračati svojo pozornost na trtni les, pepel, domače odpadke pa tudi na kupljivi umetni gnoj. Najbolje je gnojiti vinogradom jeseni, samo z nekaterimi umetnimi gnojili moraš gnojiti pomladi.

Nadalje je treba nove nasade pametno obrezovati. Posebno ondu se bodo vinogradarji težko naučili pametnega obrezovanja, kjer so dosedaj na kratko trte obrezovali. Ameriške trte se pa na kratko obrezovati ne smejo.

Kmetijske raznoterosti.

Za fino namizno sadje so najboljša prav nizka ali pa srednja visoka drevesa. Tisti sadjarji, ki najbolj fino sadje izvažajo, imajo na vrtovih največ taka drevesa.

Krmljenje ptičev po šolah. Saksonska vlada je naročila učiteljem, da imajo po zimi posipati ptičem pred šolo. Otroci se bodo s tem privadili ljubiti ptice, posebno se bodo otroci za ptiče zanimali, ako se bode jim naročilo, da vsakdo po svoji zmožnosti prinese donesek za nakup krme ptičem. Vlada se nadeja s tem mnogo koristiti kmetijstvu, ker se bodo ohranili mnogi koristni ptiči.

Poučni in zabavni del.

Varšavski spomini iz 1830. leta.

(Ruski spisal N. P. Makarov.)

VI.

Junak in žrtva anekdotov.

(Dalje.)

V Varšavi je bilo, kakor tedaj povsod strogo prepovedano nižjim činom hoditi v gledališče, na koncerte in voziti se z izvoščiki. Zato se pa jim ni branilo hoditi v konditorije, kavarne in gostilne in ondu zahtevati, kar je komu bilo ugodno. Dve leti pred vstajo se je pa še to zabranilo nižjim činom s strogim ukazom.

Kmalu po tej prepovedi je prosil Pukalov, naj ga puste iz šole v mesto, kjer ima obiskati več znancev.